

XXIV. Maatalouslautakunta.

Maatalouslautakunnan vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpano y. m. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna ylim. professori E. H. Ehrnrooth puheenjohtajana, johtaja V. A. Tanner varapuheenjohtajana sekä maatalousneuvos K. J. Ellilä, kaupungingeodeetti W. O. Lille ja luottamusmies V. Wiherkoski. Rahatoimikamarin edustajana lautakunnan kokouksissa oli filosofianmaisteri C. G. Estlander. Sihteerinä toimi kaupunginagronoomi A. J. Tamminen.

Lautakunta kokoontui vuoden kuluessa 7 kertaa ja sen pöytäkirjain pykäläluku oli 83. Palkkiona puheenjohtajalle ja jäsenille maksettiin 5,650 markkaa, josta puheenjohtajalle 4,500 markkaa. Sihteerille ei suoritettu erikoista korvausta, koska tehtävä kuuluu kaupunginagronoomin varsinaisiin virkatehtäviin.

Kertomusvuonna antoi lautakunta rahatoimikamarille 21 lausuntoa ja ehdotusta.

Erinäisiä toimenpiteitä. Kertomusvuoden aikana toimitettiin loppuun kaupungin metsien laskeminen ja arviointi, mutta metsäin hoitosuunnitelmien laatiminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Vuoden 1927 menoarviossa otettiin eri menoerät niin suuriksi kuin saatujen kokemusten perusteella katsottiin tarpeelliseksi, joten ei tarvittane anoa lisämäärärahoja kuten tähän saakka joka vuosi. Lautakunnan esitys hyväksyttiinkin melkein muuttamatta.

Lautakunnan toimesta ruvettiin vuoden kuluessa rahatoimikamarin suostumuksella myymään kaupunginkassan hyväksi rautakiskoja y. m., joita venäläiset aikoinaan käyttivät rakennusaineiksi linnoituslaitteisiinsa kaupungin maatilojen alueilla. Myynti jatkui vielä vuoden vaihteessa, mutta tulleet kaikki varustukset hävitetyiksi vuoden 1927 aikana.

Kaupungin tilojen hoito oli järjestetty entiseen tapaan maatalouskonttorin lähimmän valvonnan alaiseksi. Taloudellinen tulos ja hoidon teknillinen puoli käy selville maatalouskonttorin laatimasta kertomuksesta.

Maatalouskonttorin vuodelta 1926 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Toiminta. Konttorin toiminta jatkui samaan tapaan kuin edellisenä vuonna. Maatalouslautakunnan silmälläpidon alaisena hoiti konttori kaupungin Helsingin pitäjässä ja Oulunkylässä olevat varsinaiset maanviljelys-

tilat sekä valtiolta vuokratun Vikin sotilasvirkatalon ja piti huolta näiden tilojen alueella tai läheisyydessä olevista vuokratiloista ja -palstoista.

Maatalouskonttorin johtajana toimi agronomi A. J. Tamminen ja kirjanpitäjänä Å. F. B. Ullner. Kertomusvuonna ei konttorin palveluksessa ollut vakinaista toimistoapulaista, mutta tilapäisesti pidettiin konttorissa apulaista jonkun aikaa vuoden lopussa ja sitäpaitsi oli kirjanpitäjällä sijainen kesäloman aikana. Kaupunginagronomin toimi kuuluu 16 ja kirjanpitäjän toimi 8 palkkausluokkaan.

Maanviljelyskonttorin huoneisto sijaitsi Boxbackassa, ja oli avoinna klo 9—12 ap. ja klo 1—4 ip., lauantaisin klo 9 ap. — klo 2 ip.

Maatilat. Hertonäsin maatilan pinta-ala oli jonkin verran suurentunut, kaupungin ostettua¹⁾ eräitä päätilasta aikaisemmin lohkaistuja palstoja ja Tuomarinkylään oli niinkään liitetty muutamia vastaostettuja²⁾ pienehköjä alueita. Muita mainittavia muutoksia maataloihin nähden ei vuoden varrella tapahtunut. Kaupungin viljeltävinä olivat Tuomarinkylän, Oulunkylän, Boxbackan ja Vikin tilat. Hertonäsin ja Kårbölen tilat kokonaisuudessaan ja pienehköjä alueita oli annettu vuokralle pitkäksi aikaa.

Pellot. Kokonaispeltoala, 1,358,367 ha, oli käytetty seuraavasti:

	Pitkäaikaisella vuokralla, ha.	Lyhytaikaisella vuokralla ³⁾ , ha.	Oamalla väellä, ha.	Itsenautittu pelto-ala, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	19.924	17.190	4.010	320.570	361.694
Oulunkylä	50.140	0.680	0.350	67.250	118.420
Boxbacka	146.936	36.461	4.150	190.770	378.317
Vik	—	5.108	0.820	4) 185.230	191.158
Hertonäs	196.300	13.978	—	—	210.278
Kårböle	98.500	—	—	—	98.500
Yhteensä	511.800	73.417	9.330	763.820	1,358.367

Itsenautittu peltoala jakautui käytön mukaan seuraavasti:

	Kesäntona, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapelloja, ha.	Juuri- ja keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	37.37	29.53	114.10	1.97	144.17	10.62	—	337.76
Oulunkylä ..	7.80	7.40	22.44	0.75	24.41	4.45	—	67.25
Boxbacka ..	18.18	15.80	43.89	4.05	105.12	7.38	11.23	205.65
Vik	10.18	11.095	70.78	1.86	70.845	18.895	1.575	185.230
Yhteensä	73.53	63.825	251.21	8.63	344.545	41.345	12.805 ⁵⁾	795.89

Eri viljelykseen käytetty pinta-ala prosenttina koko itsenautitusta peltoalasta oli seuraava:

¹⁾ Ks. 1924 v:n kert. s. 11 ja 172. — ²⁾ Ks. 1925 v:n kert. s. 14. — ³⁾ Suurin osa lyhyeksi ajaksi vuokratuista pelloista oli nurmena, jonka niitty- tai laiduntamisoikeus vuokrattiin kesäksi. — ⁴⁾ Lukuihin on otettu 14.05 ha Boxbackan pelloja, jotka jo pitemmän aikaa on viljelty Vikistä käsin. — ⁵⁾ Tähän sisältyy kesäksi vuokratut nurmet.

	Kesanta, ha.	Syysviljalla, ha.	Kevätviljalla, ha.	Vihantarehulla, ha.	Nurmena, ha.	Perunapelloja, ha.	Juuri- ja keittiökasveja, ha.	Yhteensä, ha.
Tuomarinkylä	11.1	8.7	33.8	0.6	42.7	3.1	—	100.0
Oulunkylä ..	11.6	11.0	33.4	1.1	36.3	6.6	—	100.0
Boxbacka ..	8.8	7.7	21.3	2.0	51.1	3.6	5.5	100.0
Vik	5.5	6.0	38.2	1.0	38.2	10.2	0.9	100.0
Yhteensä	9.2	8.0	31.6	1.1	43.3	5.2	1.6	100.0

Viljelyjärjestelmään ei vuoden kuluessa tehty mitään muutoksia. Puutarhanhoitoa harjoitettiin, kuten ennenkin, ainoastaan Boxbackassa, jonne myöskin sokerijuurikkaan viljely keskitettiin. Perunanviljely oli suurin Vikissä. Oulunkylän vanhoja nurmia kynnettiin edelleen, joten niitä on enään vain vähäinen määrä kyntämättä. Boxbackan vuonna 1925 kynettyä vallia voidaan vuonna 1927 käyttää laidunmaana.

Ojitus- ja maanparannustyöt sekä lannoitus. Alapää Vikin Lösvallasta mereen menevää viemäriä perattiin. Lantatunkioihin käytettiin vuoden kuluessa useita tuhansia kuormia ojaturpeita ja jonkin verran mutaa. Kalkkikivijauhoa vedettiin Boxbackan pelloille 6 vaununlastia, eli noin 51 tonnia. Tiloilla käytettiin lantaa yhteensä 10,988 kuormaa, nimittäin Tuomarinkylässä 6,092, Oulunkylässä 625, Boxbackassa 2,250 ja Vikissä 2,021 kuormaa. Paitsi karjanhoidosta saatua lantaa ostettiin 6,672 kuormaa lantaa puhtaanapitolaitokselta, minkä lisäksi Oulunkylään saatiin tarpeellinen lantamäärä pitämällä talot Käpylässä puhtaina. Apulantoja käytettiin 32,100 kg norjansalpietaria, 68,100 kg superfosfaattia ja 41,100 kg 40 % kalisuolaa.

Kylvöt. Tärkeimpien viljelyskasvien kylvömäärät olivat seuraavat:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heinänsiementä, kg.
Tuomarinkylä	5,250	25,160	15,960	1,535
Oulunkylä	1,075	4,929	10,025	230
Boxbacka	2,870	10,283	14,700	707
Vik	1,938	10,644	38,920	393
Yhteensä	11,133	51,016	79,605	2,865

Lisäksi kylvettiin n. 135 kg sokerijuurikkaansiementä ja puutarhasiementä noin 2,000 markalla.

Hehtaaria kohti olivat kylvömäärät seuraavat: syysvehnää 190—220 kg, rukiita 140—190 kg, kaurjoja 160—230 kg, perunoita 2,070—2,270 kg ja heinänsiementä 35—40 kg, josta vaihtelevia määriä apilansiementä.

Sato. Vuoden sato arvioitiin seuraavaksi:

	Syysviljaa, kg.	Kevätviljaa, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.	Sokerijuurikkaita, kg.
Tuomarinkylä	35,435	211,790	134,750	430,000	—
Oulunkylä	12,460	29,200	55,200	87,500	—
Boxbacka	12,850	78,468	105,450	272,800	100,000
Vik	6,330	87,490	213,175	201,000	—
Yhteensä	67,075	406,948	508,575	991,300	100,000

Hehtaaria kohti oli sato seuraava:

	Syysveh- nää, kg.	Rukiita, kg.	Kauroja, kg.	Perunoita, kg.	Heiniä, kg.	Sokerijuu- rikkaita, kg.
Tuomarinkylä	1,630	1,025	1,900	12,700	3,800	—
Oulunkylä	2,020	950	1,300	12,400	3,610	—
Boxbacka	—	800	1,290	14,150	3,350	20,400
Vik	450	700	1,250	11,000	4,000	—
Yhteensä	1,370	900	1,620	12,300	3,300	20,400

Sitäpaitsi korjattiin vähän timoteinsiementä, n. 150,000 kg vihantarehua ja n. 500,000 kg olkia.

Ruis antoi kertomusvuonna huonon sadon. Syynä oli se, että oras harveni talven aikana kovin paljon. Kaurasato oli jyvämäärältään tyydyttävä, mutta olkimäärältään huono. Samat ilmastolliset seikat, jotka vaikuttivat kauran olkisadon pienuuteen, aiheuttivat myöskin sen, että vanhemmat nurmet eivät kasvaneet hyvin, joten heinäsaato jäi pienemmäksi kuin lähinnä edellisinä hyvinä heinävuosina. Sokerijuurikas kärsi myöskin kovasti kuivuudesta, mutta antoi silti meidän oloihimme nähden tyydyttävän sadon. Aikaiset perunat kärsivät myöskin kovasti kuivuudesta, mutta myöhäiset laadut saivat aivan kasvukautensa lopussa niin paljon vettä, että antoivat tyydyttävän sadon. Laitumien tuotto oli kovin huono ja heinänurmien jälkikasvu mitätön. Sadon laatu oli joka kasvilajiin nähden hyvä.

Työväki. Tiloilla oli palveluksessa tammikuun 1 p:nä 8 työnjohtajaa ja 76 työläistä, niistä 6 naista. Vuoden lopussa olivat vastaavat luvut 8, 74 ja 6. Työväen puutetta ei sanottavasti ollut kiireisimpänäkään aikana. Kun kevät tuli myöhään ja kesä oli työnvaihdon kannalta katsoen hyvin suotuista, voitiin työmenoja jonkin verran vähentää. Palkat nousivat vuoden kuluessa tavallisuuden mukaan hiukan.

Työpäivän pituus eri kuukausina näkyy seuraavista numeroista: tammikuu—helmikuu 8 tuntia, maaliskuu 8½ tuntia, huhtikuu 9 tuntia, toukokuu—syyskuu 10 tuntia, lokakuu 9 tuntia sekä marraskuu—joulukuu 8 tuntia tai keskimäärin 9 tuntia. Työ aloitettiin klo 7 ap., päivällistunti oli klo 12—1 ip. tai klo 12—½ ip.

Karja ja sikala. Karjaa oli edelleenkin vain Boxbackassa ja oli karjamäärä jotenkin entisen suuruinen.

Karjanhoidon tulokset olivat seuraavat:

	Lehmiä keskimäärin.	Rehuyksikköä vuotta ja lehmää kohti.	Maitoa, kg vuotta ja lehmää kohti.	Maidon rasva- pitoisuus, %.
Säännöllisesti lypsäviä lehmiä	28	2,432	3,257	3.62
Kaikki lehmät	52.5	2,335	3,048	3.72

Maitomäärä laski kuluneena vuotena keskimäärin 167 kg, koska, kuten edellä sanottiin, laitumet olivat varsin huonot, ja sitäpaitsi on karja uusimisen alaisena, sillä suuri osa lehmiä on tullut tai on tulossa yli-ikäiseksi. Kun maidon hinta lisäksi oli alhainen, ei lypsykarjan pito ollut kovinkaan kannattavaa.

Vikin sikalassa oli sikoja vuoden alussa 86 ja vuoden lopussa 80, joista 2 karjua ja 26 emakkoa. Kun porsaiden kysyntä oli suuri, myytiin suurin osa

porsaista 3—5 viikon ikäisinä. Pääruokana olivat edelleen keittiöjätteet, pikku-perunat ja lantut. Kannattavuus oli sangen hyvä.

Irtaimisto. Maatalouskoneiden ja -kaluston ostoon käytettiin vuoden kuluessa 87,473: 81 markkaa. Kaluston korjaukset maksoivat 62,160: 06 markkaa. Vuoden kuluessa kuoletettiin irtaimistoa 219,839: 45 markalla ja koska lähinnä edellisinäkin vuosina on tehty huomattavia poistoja on luultavaa, että irtaimiston arvo saadaan lähi aikoina esiintymään kirjoissa kirjanpidollisesti sopivin määrin. Irtaimiston todellinen arvo on nykyäänkin jo suurempi kuin kirjanpitoarvo.

Tilit. Vuoden 1926 kameraalisen kirjanpidon mukaan oli määrärahoja 2,976,375: 50 markkaa, menoja 3,067,889: 28 markkaa, arvioituja tuloja 3,210,000 markkaa sekä todellisia tuloja 3,537,349: 80 markkaa.

Kuten edelläolevasta käy selville, eivät talousarvion eri erien loppusummat taaskaan osoittautuneet paikkansa pitäviksi. Syynä ylityksiin oli pääasiassa mahdollisuus arvioida edellisenä vuotena seuraavan vuoden liikeloloja.

Kameraalisen kirjanpidon mukaan olivat tulot 469,460: 52 markkaa suuremmat kuin menot, joihin jo tällöin on luettu kaikki verot ja kaupunginkassaan suoritettut korot sekä Vikin vuokra. Jos korot lasketaan pois, nousi voitto 600,191: 21 markkaan, minkä määrän maatalouskonttorin liiketoiminta siis kertomusvuonna tuotti kaupungille.

Liikekirjanpidon tulokset eivät tietysti käy yksin edellä selostetun kirjanpidon kanssa. Yhteenveto liiketilinpäätöksestä per joulukuun 31 p:nä 1926 ilmenee seuraavasta:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Maanviljelystili	903,738: 78	Maanviljelystili	147,367: 95
Kalustotili	154,017: 91	Satotili	1,578,129: 40
Kaluston kunnossapito	96,575: 27	Navettatili	44,911: 17
Kulunkitili	21,595: 34	Sikalatili	82,348: 98
Rakennusten kunnossapito	114,659: 79	Rakennusten tili	51,876: 75
Rasitetili	69,585: 84	Puutarhatili	5,761: 90
Korkotili	130,353: 19	Metsätili	9,080: —
Metsätili	6,293: 50	Bilanssi ja nettotappio	11,534: 93
Vuokratili	75,250: 50		
Traktoritili	28,676: 51		
Nettovoitto	330,264: 45		
Yhteensä	1,931,011: 08	Yhteensä	1,931,011: 08

Loppusumma, 1,931,011: 08 markkaa, sekä voitto, 330,264: 45 markkaa, jakautuivat eri tiloille seuraavasti:

Tuomarinkylä	Smk.	822,325: 84	Smk.	102,338: 63
Oulunkylä	»	257,411: 92	»	27,972: 85
Boxbacka	»	436,309: 31	»	—
Vik	»	268,378: 76	»	107,851: 76
Hertonäs	»	88,659: 75	»	59,478: 93
Kårböle	»	57,925: 50	»	32,622: 28
Yhteensä	Smk.	1,931,011: 08	Smk.	330,264: 45

Nettotappio, 11,534: 93 markkaa, lankesi kokonaan Boxbackan tilanosalle.
Siirtotili päättyi 16,410,018: 42 markkaan, jaettuna eri tilille kuten alla-
olevasta yhdistelmästä lähemmin näkyy:

	Debet, Smk.		Kredit, Smk.
Kassatili	85,211: 78	Pääkonttori	4,401,270: 75
Pääkonttori	479,124: 64	Tilat	503,015: 63
Tilat	503,015: 63	Erinäiset velkojat ..	26,202: 05
Varasto	131,776: 75	Rahatoimikonttorin	
Maanviljelys	286,906: —	tili	1,877,590: 90
Sato	990,324: 90	Kaupunginkassan tili	2,234,165: 81
Tallit	195,180: —	Pääomavelka	6,558,309: 19
Navetta	121,080: —	Tuomarinkylän tila..	479,124: 64
Sikala	68,740: —	Vuoden tilierotus....	75: —
Kalusto	585,800: —	Voitto ja tappio	330,264: 45
Erinäiset velalliset ..	363,192: 70		
Rakennukset	2,660,245: 89		
Puutarha	7,860: —		
Ennakko	1,622: 24		
Pääomavelka	780,826: 08		
Kiinteistöt	4,692,547: 55		
Palstat	4,976: 98		
R. Lindholmin tili ..	38,781: 60		
Boxbackan tili	1,917,295: 54		
Hertonäsin »	762,998: 22		
Kårbölen »	413,673: 76		
Vikin »	1,062,959: 81		
Oulunkylän »	244,343: 42		
Voitto- ja tappiotili	11,534: 93		
Yhteensä	16,410,018: 42	Yhteensä	16,410,018: 42

Eri tilojen siirtotilissä ilmeni seuraavat loppusummat:

Pääkonttori	Smk.	4,590,956: 35	Vik	Smk.	1,675,169: 20
Tuomarinkylä ..	»	2,041,668: 75	Hertonäs.....	»	2,649,362: 68
Oulunkylä	»	330,267: 84	Kårböle	»	446,296: 04
Boxbacka	»	4,676,297: 56	Yhteensä	Smk.	16,410,018: 42

Liiketilin päätös osoitti siten puhdasta voittoa 318,729: 52 markkaa, jota voi pitää jokseenkin tyydyttävänä tuloksena.